

Sygn. akt III AUa 1345/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak (spr.)

del. SSO Sławomir Górny

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Sztuka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 czerwca 2015 r. w Ł.

sprawy **S. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 24 września 2014 r. sygn. akt V U 5275/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1345/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 13 czerwca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z. odmówił S. M. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. M. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury, zarzucając bezzasadne wyłączenie ze stażu pracy w szczególnych warunkach okresów pobierania zasiłku chorobowego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż zgodnie z art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zaskarżonym wyrokiem z 24 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił decyzję organu rentowego i przyznał S. M. prawo do emerytury od (...)r.

Sąd I instancji ustalił, że S. M., urodzony (...), złożył w dniu 20 maja 2014 r. wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący 28 lat, 5 miesięcy i 28 dni, w tym 1 rok, 5 miesięcy i 1 dzień okresów nieskładkowych, 27 lat i 27 dni okresów składkowych oraz okres 14 lat, 10 miesięcy i 17 dni pracy w szczególnych warunkach przypadający w okresach :

- od 10 maja 1974 r. do 11 lipca 1996 r.,
- od 17 marca 1980 r. do 31 stycznia 1987 r.,
- od 1 stycznia 1993 r. do 30 kwietnia 1994 r.,
- od 2 maja 1994 r. do 2 grudnia 1996 r.,
- od 1 stycznia 1997 r. do 4 lipca 1997 r.,
- od 9 sierpnia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z. nie zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresów pobierania zasiłków chorobowych przypadających w okresie zatrudnienia w (...) Szpitalu (...) w T. (...) od 1 stycznia 1995 r. do 31 grudnia 1998 r., tj. okresów: od 3 do 31 grudnia 1996 r. i od 5 lipca do 8 sierpnia 1997 r.

W okresie zatrudnienia w (...) Szpitalu (...) w T. (...) od 1 stycznia 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego na stanowisku sanitariusza w zespołach wyjazdowych; wymienioną w wykazie A dziale XII poz. 4 pkt 5 stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 12 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu zdrowia i opieki społecznej. Okres ten został przez organ rentowy zaliczony wnioskodawcy do stażu w szczególnych warunkach.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przywołując treść art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz treść § 1-4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Sąd I instancji podkreślił, że w przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Sąd wskazał, że spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości, że wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat oraz ukończył 60 lat.

Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy błędnie odliczył S. M. od uznanego stażu pracy w szczególnych warunkach przypadającego w okresie zatrudnienia w (...) Szpitalu (...) w T. (...) od 1 stycznia 1995 r. do 31 grudnia 1998 r., gdzie wykonywał on pracę wymienioną w wykazie A dziale XII poz. 4 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów (prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego), okresy, w których wnioskodawca przebywał na zwolnieniach lekarskich po 14 listopada 1991r., tj. okres od 3 do 31 grudnia 1996 r. i od 5 lipca do 8 sierpnia 1997 r. w wymiarze łącznym 64 dni (2 miesiące i dni).

Sąd wskazał, że podstawą prawną przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury pod warunkiem spełnienia przesłanek do jej nabycia, za wyjątkiem wieku emerytalnego, w dniu 1 stycznia 1999 r. Oznacza to, że do obliczenia stażu pracy w warunkach szczególnych stosuje się przepisy obowiązujące w dacie 1 stycznia 1999 r., co wprost wynika z treści art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl bowiem tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, jeżeli w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn. O tym, jakie okresy pracy zalicza się do

pracy w szczególnych warunkach, stanowi art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W dniu 1 lipca 2004 r. do art. 32 ustawy został dodany ust. 1a, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się:

- okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- okresów, w których na mocy szczególnych przepisów pracownik został zwolniony ze świadczenia pracy, z wyjątkiem okresu urlopu wypoczynkowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zmiana brzmienia art. 32 w/w ustawy nie dotyczy jednak sposobu obliczania stażu pracy osób ubiegających się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy, w stosunku do których staż pracy w szczególnych warunkach ustala się na dzień 1 stycznia 1999 r. według przepisów dotychczasowych, a zatem w ich brzmieniu w dniu 1 stycznia 1999 r. W tej dacie art. 32 ustawy nie zawierał zapisu o nie uwzględnianiu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Z tych względów okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego przypadające w trakcie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub charakterze, podlegają zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych ubezpieczonym ubiegającym się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy także, gdy przypadają one po dniu 14 listopada 1991 r.

Sąd powołał się przy tym na stanowisko Sądu Najwyższego, który stwierdził, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach określonego w art. 184 ustawy wyklucza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a ustawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że doliczenie wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy przypadających po 14 listopada 1991 r. okresów niewykonywania pracy, za które otrzymał on wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w łącznym wymiarze 64 dni do uwzględnionego już przez organ rentowy stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 10 miesięcy i 17 dni, skutkuje uznaniem, że legitymuje się on 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył organ rentowy, zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 32 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 184 tej ustawy oraz § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. przez nieuwzględnienie treści tego przepisu.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Zdaniem skarżącego, regulacja zawarta w art. 32 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest jednoznaczna i stanowcza, stąd stanowisko Sądu Okręgowego w zakresie zaliczenia wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów pobierania zasiłków chorobowych po 14.11.1991r. nie jest trafne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie rozstrzygnięcia wymagało, czy wnioskodawca spełnia przesłanki nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.), a w szczególności, czy legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu tej ustawy i rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). W świetle treści decyzji

organu rentowego z 13 czerwca 2014r. sporne jedynie pozostawało, czy przypadające w trakcie świadczenia przez wnioskodawcę pracy w szczególnych w warunkach w ramach zatrudnienia w (...) Szpitalu (...) w T. (...) od 1 stycznia 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. okresy pobierania zasiłku chorobowego w łącznym wymiarze 64 dni, należy zaliczyć do pracy o takim charakterze.

Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje stanowisko Sądu I instancji, iż przy obliczaniu stażu szczególnego osób ubiegających się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach uwzględnieniu podlegają okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, stanowisko organu rentowego zaprezentowane w apelacji oparte jest na błędnym rozumieniu wzajemnego powiązania art. 184 i art. 32 ust. 1a cytowanej ustawy.

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, przepis art. 184 ustawy o emeryturach i rentach stanowi samoistną podstawę nabycia prawa do emerytury w oderwaniu od chwili osiągnięcia wieku emerytalnego. Ma on zastosowanie wobec ubezpieczonych, którzy w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli pełny staż ubezpieczeniowy (25 lat mężczyźni), w tym wymagany okres pracy w szczególnych warunkach (15 lat), lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego, co oznacza, że ci ubezpieczeni mogą realizować prawo do emerytury na poprzednich zasadach, po osiągnięciu (nawet po dniu 31 grudnia 2008 r.) wieku emerytalnego. Z kolei art. 32 cyt. ustawy ma zastosowanie w stosunku do tych ubezpieczonych, którzy choćby jeden z tych okresów osiągnęli po dniu 1 stycznia 1999 r., a przed dniem 31 grudnia 2008 r. Przyjęte natomiast w art. 32 ust. 1a omawianej ustawy różnicowanie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach nawiązuje do daty wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 107, poz. 450 z późn. zm.), w której poprzednia definicja okresu pracy w szczególnych warunkach pozostała niezmieniona. Okres tej pracy obejmował bowiem okresy składkowe i nieskładkowe, jeżeli mieściły się one w okresie wykonywania pracy zgodnie z umową o pracę (zob. pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z 27 listopada 2003 r. III UZP 10/03, LEX nr 81642). W świetle jednak art. 184 ustawy okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy, przypadające po dniu 14 listopada 1991 r., wlicza się do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został do tej ustawy dodany od dnia 1 lipca 2004 r. Ustawodawca, wprowadzając zmiany pojęcia "zatrudnienia w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze", nie uchwalił przepisów międzyczasowych, w związku z czym zakres stosowania art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych był przedmiotem skargi konstytucyjnej opartej na zarzucie jego niezgodności z art. 2 i 32 ust. 1 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 10 lipca 2008 r., K 33/06 (OTK-A 2008 Nr 6, poz. 106), uznawszy za właściwą dla oceny konstytucyjności omawianego przepisu chwilę powstania prawa podmiotowego, w tym wypadku prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, oddalił zarzut, że zmiana warunków emerytalnych prowadzi do naruszenia praw nabytych. Stwierdził, że oceniana zmiana może mieć zastosowanie wyłącznie na przyszłość. Wypada też zauważyć, że kwestia zastosowania art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu okresów pracy w warunkach szczególnych wymaganych przez art. 184 tej ustawy była wielokrotnie przedmiotem oceny Sądu Najwyższego. Z jednoznacznego i ugruntowanego orzecznictwa w tym zakresie, które Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje, wynika, że co prawda przepis art. 32 ust. 1a ustawy obowiązuje od dnia 1 lipca 2004 r. i odnosi skutek również względem stanów prawnych i faktycznych istniejących przed dniem jego wejścia w życie, jednakże jak wielokrotnie wyjaśniał Sąd Najwyższy (m.in. w wyrokach z 23 kwietnia 2010 r. (...) UK 313/09, LEX nr 604217; z 7 lutego 2006 r., I UK 154/05, LEX nr 15405. oraz z 13 lipca 2011 r., I UK 12/11, LEX nr 989126), osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (m.in. 15 lat pracy w warunkach szczególnych) wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r. Zatem w sytuacji wnioskodawcy, który uzyskał wymagany na podstawie obowiązujących do 1 stycznia 1999 r. przepisów okres zatrudnienia w szczególnych warunkach przed wskazaną wyżej datą należy przyjąć, że przedmiotowy przepis nie znajduje zastosowania przy ustalaniu jego okresu pracy w warunkach

szczególnych, co wyklucza możliwość odliczenia od tego okresu - okresu pobierania zasiłku chorobowego. Zatem nie jest dopuszczalne w sytuacji wnioskodawcy pominięcie okresu pobierania przez niego zasiłku chorobowego po dniu 14 listopada 1991 r. z powołaniem na art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

Przewodnicząca: Sędziowie: